

Paste  
warandus.

—  
Esimene raamat.



# Laste warandus.

---

Uued ja wanad

Walmid ja laulud.

Wiiekümne pildiga.

Esimene raamat.

Rirja pannud

M. J. Eisen.



Tartus.

Schnakenburgi trükk ja kulu.

1881.

Benfuri poolest lubatud. — Tallinnas, 16. Aprillil 1880.



## Sissejuhatusiks.

Laste raamatuid on Eesti keeles siia maale alles väga vähä olnud. Kauga aega oliwad „Katekismus“ ja „Päulu raamat“ laste ainukesed raamatud. Need on küll väga kiidu wäärt, aga kudas iga mõistlikum inimene seda tunneb, ei kõlba need oma sisuga, mis wanematele inimestele kirjutatud, sugugi laste ainukesteks raamatuteks. Laps ei saa suuremast jausst õiete aru; ta lugemise himu kaub ära ja sell wiisil saadawad niisugused raamatud enam kahju kui kasu. Et lapsi selle eest hoida ja laste wanematele nimetatud raamatute asemel midagi muud anda, olen ma trükkija soowimise pääle selle kui ka weel teise raamatu sellesama nime all Eesti laste jaoks kirja pannud. Raamatute sisu langeb kahte jalku: esimeses on lühikesed walmid ja lood, teises aga laulud. Häa meelega oleksin ma esimese jau tükka Eesti omast kirjawarast wõtnud, aga õnnetuseks pean ma tunnistama, et Eesti laulikud siia maale alles liig vähä niisugusid luuletanud on. Sellepärast ei aidanud mul muu nõuu, kui pidin wõeralt wäljalt seda otsima, mis omal mitte leida ei olnud ja nenda olen ma siis kõik esimese jau tükid W. Hey walmide ja lugude järele ümber teinud. Nimetatud W. Hey walmid ja lood on Saksa

lastel väga tuttavad, mõnda kümnend korda trükitud ja neid prugitakse kaunis rohkestes ka koolide sees. Inglise, Prantslase, Itaallase ja veel mitmed muud rahvad on neid oma keelde ümber pannud ja nende lapsed tunnevad neist ja nende juures olevatest piltidest palju rõõmu. Kõik see andis siis mulle julgust W. Geh valmistada ja lugusid ka meie armsatele Eesti lastele pakkuda. Laulusid, mis teises jaus on, ei olnud enam tarvis teiste rahvaste juurest korjama minna; neid olen ma Eesti omast kirjavarast siia üles pannud. Nende hulgas on kaunis rohkestes waimulikke ja ses esimeses raamatus ka hulk piibli salmisid, kellest lapsed küll ühe osa pähe õppida võiksid. Nenda saab siis laps ka oma jagu waimulikke toidust, mis temale väga tarwis läheb. Ometi ei pea wanemad lapsi mitte üksnes neid lugeda lastma, mis tükis paremat lugu ei oleks, kui ülemal nimetatud raamatute lugemisega, waid ka esimese jau tükka ja muud laulusid, kelle sees ka hää osa õpetust on.

Ehk küll see kui ka järgmine raamat laste jaoks on kirjutatud, siis võivad ka ometi wanemad inimesed seda kätte võtta, sest mis lapselik on, rõõmustab nii hästi wana kui noort.

Juuni kuul 1877.

M. J. Eisen.

# S i f u.

Nr.		Lehekülgs.	Nr.		Lehekülgs.
<b>I. Walmi.</b>					
1.	Raarnas . . . . .	9	32.	Kodu-jünesed . . . . .	40
2.	Lind . . . . .	10	33.	Poiss ja liblikas . . . . .	41
3.	Lumemees . . . . .	11	34.	Poiss ja lind . . . . .	42
4.	Linnud ja rehepeksjad . . . . .	12	35.	Linnud ja öökull . . . . .	43
5.	Drawas ja tuul . . . . .	13	36.	Rahkhiir ja linnud . . . . .	44
6.	Poiss ja orawas . . . . .	14	37.	Rused . . . . .	45
7.	Rasfid . . . . .	15	38.	Raru . . . . .	46
8.	Koer ja kass . . . . .	16	39.	Tantsuloomate . . . . .	47
9.	Luit . . . . .	17	40.	Emis . . . . .	48
10.	Luit ja laps . . . . .	18	41.	Kalkun . . . . .	49
11.	Koer ja kits . . . . .	19	42.	Hebane ja part . . . . .	50
12.	Krants ja muri . . . . .	20	43.	Hirw . . . . .	51
13.	Hobune ja warblane . . . . .	21	44.	Toatoer ja jahikoer . . . . .	52
14.	Cesel . . . . .	22	45.	Hobune ja wars . . . . .	53
15.	Laps ja härg . . . . .	23	46.	Kana . . . . .	54
16.	Tall . . . . .	24	47.	Kala . . . . .	55
17.	Pinnu pesa . . . . .	25	48.	Poiss ja part . . . . .	56
18.	Teeütija . . . . .	26	49.	Rused . . . . .	57
19.	Luite . . . . .	27	50.	Toonaturg . . . . .	58
20.	Puurilind . . . . .	28	<b>II. Pausud.</b>		
21.	Tuulelaem ja linnud . . . . .	29	1.	Paula . . . . .	61
22.	Poiss ja koer . . . . .	30	2.	Lapsed, laulge . . . . .	61
23.	Koer ja lapsed . . . . .	31	3.	Homiku tereetus . . . . .	62
24.	Laps ja kass . . . . .	32	4.	Homiku . . . . .	62
25.	Laps ja raamat . . . . .	33	5.	Enne sööma . . . . .	63
26.	Litt ja titeke . . . . .	34	6.	Pärast sööma . . . . .	63
27.	Sai ja leib . . . . .	35	7.	Õhtu päite . . . . .	64
28.	Hiirike . . . . .	36	8.	Õhtu rahu . . . . .	64
29.	Koer . . . . .	37	9.	Õhtu palwe I. . . . .	65
30.	Koer ja siil . . . . .	38	"	" II. . . . .	65
31.	Rügu ja mängu-hobune . . . . .	39	10.	Pühapäew . . . . .	66

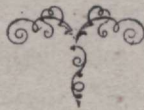
## VI

Nr.	Peetük.	Nr.	Peetük.
11.	Pühapäeva laul . . . . . 67	27.	Ja helbus . . . . . 80
12.	Kewade ootus . . . . . 67	28.	Jeesus laste sõber . . . . . 81
13.	Kewade lõla . . . . . 67	29.	Õää karjane . . . . . 81
14.	Sui ootus . . . . . 68	30.	Linnute . . . . . 82
15.	Sügisel laul . . . . . 69	31.	Lütarlapse laul tallele . . . . . 83
16.	Sügisel mõtteb . . . . . 70	32.	Keiude õitsme aja laul . . . . . 83
17.	Lõulude ootus . . . . . 70	33.	Lõuke . . . . . 84
18.	Lõulu laulud I . . . . . 71	34.	Õlekfin ma linnute . . . . . 84
	" " II . . . . . 72	35.	Robu . . . . . 85
	" " III . . . . . 73	36.	Õäike karjane . . . . . 85
19.	Lõulu-puu . . . . . 73	37.	Õaste karjane . . . . . 86
20.	Õue aasta laulud I . . . . . 74	38.	Lained . . . . . 87
	" " " II . . . . . 75	39.	Lgatus . . . . . 88
21.	Kõlme kuningaga päewa laul . . . . . 76	40.	Kus on see maa . . . . . 89
22.	Kristuse ülestõusmisest . . . . . 76	41.	Länu . . . . . 89
23.	Lilled . . . . . 77	42.	Seeme ja õied . . . . . 90
24.	Sündimise päewaks . . . . . 77	43.	Kooli aeg . . . . . 90
25.	Mis mul on . . . . . 78	44.	Lagasi mõtlemine . . . . . 91
26.	Lapse laul . . . . . 79		Õiibli salmid . . . . . 93



I.

W a l m i d.



61 m 10 00



## 1. Kaarnas.

Kes on see mõeras taline kerjaja  
Sääl süsimusta kunega?  
Ja tungib iga õue pääle  
Ja tõstab waljust' oma hääle,  
Kui oleks tal õigus küsida  
Ja toitu enesel' kerjata. —

Kui wiimaks jõudis kewade kätte,  
Ei tulnud kerjaja enam ukse ette,  
Ei teinud sääl enam walju kära,  
Waid lendas eemale laugele ära.  
Ja hünidis minnes: „Teil olgu tänu,  
Et kustutate taltwet mu nälga, jänu!“



## 2. Lind.

Üks linnuke lendas akna pääle  
Ja tõstis haledaste hääle:  
Oh, armas rahwas, et tehke lahti  
Ja andke mul tuas pisut mahti.  
Siin wäljas sajab lund ja külm on fange;  
Oh häda, ma suren siin lume ange.

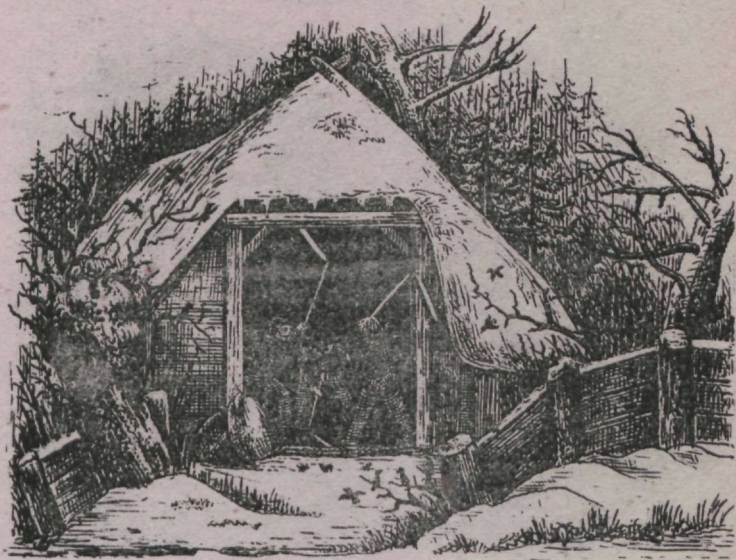
Nad lastiwad linnul'se aknast sisse  
Ja antiwad ette tal raasukesi;  
Ja rõõmuga sõi siis seda toitu.  
Kui aga soe külmast sai wõitu,  
Ei maitfenud enam tal tubane elu,  
Waid lendas wälja otsima metsa wilu.



### 3. Lume-meess.

Waatke, waatke, mis moodi mees,  
Kes sääl seisab lume sees  
Mitu päewa ju järgeste,  
Aga ei liigu paigaltki.  
Küll see on üks waene mees,  
Kes nii ikka on lume sees!

Tõeste on ta waene mees,  
Kellal alati hirm on elades.  
Sind ta kardab, oh armas päike,  
Semale jäägu temast su läike,  
Muidu ta warsti kolkku waub,  
Baste film'e eest ära taub.



#### 4. Linnud ja rehepeksjad.

Ei ole wäljas enam midagi leida,  
Ja lumi armu meie pääle ei heida;  
Me kuulsime korraga teie lööki,  
Seepärast tulime siia otsima sööki.  
Kui kargab rehe alt wälja mõni tera,  
Siis lubage, rehelised, meid seda wõtta ära.

Ja peksjad pint'dega peksiwad wilja,  
Ja sund'siwad terasid päädest hüppama wälja,  
Et majal ja rahwal ei tuleks puudust.  
Mis iial kargas üle läwepakust,  
Ei jätnud linnud seda maha sinna,  
Waid wõidu wõtsiwad järelle minna.



## 5. Oravas ja tuul.

- D. Kui külm sa oled, põhja tuul,  
Ja puhud minu pesa suul;  
Ma pean enesel uut küll tegema.
- L. Ka säält võin ma sisse puhuda.
- D. Siis kinni panen ka selle jälle,  
Ei anna aset pesas sulle.

Küll waljuste ulgus ja mõiras tuul  
Ja raputas olke tugemast' puul.  
Ei oravas tähele pannud seda,  
Tuul kätte ju saada ei võinud teda;  
Ja hanimustas klatki pähklite koori,  
Ja toitidis tuumadega poegi, noori.



## 6. Poiss ja orawas.

- P. Orawas, mis teed sa sääl oksa pääl,  
Baewalt näha woin ma sind sääl;  
Tule alla mängima minuga.
- D. Ei ma tule mängima sinuga,  
Tahan weel natuke ülewel  
Jooksta ümber siin oksadel.

Poiss, see nüüd jooksis mujale,  
Tuli pea ometi tagasi.  
Orawas, see siiski weel  
Mängis kõrges oksa pääl.  
Poisike hüüdis: „Tule nüüd maha!“  
„Kahju,“ wastati, „aeg weel luba anda ei taha!“





## 7. Kassid.

Kassid, nüüd pean ma teil nimes andma,  
Mis te kõige elu aja peate kandma:

Sina ole hiiripüüdja,  
Sina sääl rotinõudja,  
See sääl kaufinoolja  
Sa aga leemetooja.

Pea kassid kõik suureks saidvad,  
Igaüks oma ametisse jäiwad.  
Hiiripüüdja pugest aita,  
Katsus rotinõudjat ai'ta;  
Viimased kaks aga kõögist ei löinud,  
Tüdrukul tihti sääl paha on teinud.



## 8. Koer ja kass.

Kuule, mis augud sa sääl muri,  
Dled puu pääl' nenda kuri?  
Istub kiisu okste wahel,  
Mis pääl' kadetus sul mehel?  
Seda tahaksin ma näha,  
Mis sa wõtad temaga teha.

Kiisu seda sugu tähel' ei pannud,  
Mis all koerale rahu ei annud.  
Muri wiimaks wäsis tegemast kära,  
Paha meelega jooksis aida ära.  
Sedamaid tuli kassile jälle elu,  
Kargas maha ja andis jalg'ele walu.



## 9. Luit.

Kuule sa, pois, sääl kalda pääl,  
Ära tule mu poegade ligi sääl,  
Sa jäta loopimist järele ruttu,  
Ehk muidu ma ajan sinuga teist juttu.  
Et jookse nüüd pääle kõigest wäest,  
Kui walu sa ei taha saada mu käest.

Pois rutuga jooksis kaldast eemale,  
Et palka ei maksetaks temale;  
Luit ajas teda taga natuke maad,  
Siis aga mõtles midagi paremat;  
Ja poegade juurde tagasi tõttis  
Ja kurja poisi rahule jättis.



## 10. Quil ja laps.

Mis sa kardad lapsuke,  
Paha ei tee ma sinule,  
Djun wee pääl tasakest',  
Sõuan jalg'ega sagedast',  
Tahtsin üksnes seda teada,  
Kas ma ei wõiks sult leiba saada.

Laps see astus wee äärde  
Kena, armsa luige juurde,  
Kes sääl rõõmsast' edasi sõudis,  
Temale ligimale jõudis;  
Pea luigega tuttawaks sai,  
Leiwa raasufid tihti tal tõi.



## 11. Koer ja kits.

- Kr. Soia, kits, ma hammustan sind!  
Ks. Kuule, koer, ma warjan end.  
Kr. Aga mul on väga wähe hammas.  
Ks. Ei ma sind karda kui mõni lammas.  
Kr. Kitseke, nenda paha ei ole ju lugu,  
Tahtsin sind üksnes narrida sugu.

Kõige päewa otsa nad jooksiwad,  
Ühte teist taga ajasiwad.

Koer, see aukudes tõstis häält,  
Kits aga sarwi näitas omalt poolt.  
Nenda nad nalja tegiwad,  
Aga ühtlasi wiitsiwad.



## 12. Krants ja muri.

M. Kas tead krants, ja ütlen sulle,  
Ma ütlen ka kõik, mis ma tean, sulle,  
Kus oled sa warga eest selle kondi pannud,  
Mis perenaene sul täna olla annud.

K. Ma pean paremine suu;  
Kes küsib, waras on ja keegi muu.

Paha meelega muri ära läks ja nuusis,  
Kõik kohad otsides ta läbi luusis,  
Nii kaua kunni üles leidis wiimaks.  
See aga tuli tal suureks piinaks;  
Krants nägi ja raputas ta tubliste läbi  
Ja tegi kõike ees murile häbi.



### 13. Hobune ja warblane.

- W. Sul söim on täis, oh hobune,  
Säält kõrvast näpistad ehk ka minule,  
Kas olgu üks ehk ka paar tera,  
Ei see su toitu ei lõpeta ära.
- H. Sa wõta, wõta, wäike linnuke,  
Siin küllalt on mulle ja sinule.

Nad kahekesi söime seest söimad  
Ja mõlema kõhud täide saimad.  
Kui tuli sui kange sojaga  
Ja kärbsed figinesi'd otsata,  
Siis warblane hulgani püüdis neid kinni,  
Et hobusel teha ei saanud nad pinni.



#### 14. Eesfel.

- Ⓐ. Eesfel, edasi sa ometi katsu minna,  
Et sa saaksid lauta sinna.
- Ⓒ. Kui ma ka ei wõi kärmeste jooksta,  
Kannan truuste ometi oma koorma.  
Peremees tahab palju abi saada:  
Mina pean wedama, hobune sõitma.

Kui otša lõpes päewa tegu,  
Siis eesfel tuli tasakest' kodu,  
Ja sammus hobuse kõrwas lauta  
Ja wõttis oma kõhtu täita,  
Siis õlge pääle pikali heitis  
Ja waewa une õlma peitis.





## 15. Laps ja härg.

- L. Mis mõtled sa, härg, nii sagedaste,  
Et pitali seisad kui jäädavaste  
Ja teed nii väga tarka nägu?
- H. Ma tänan, ei ole nii minu tegu;  
Kõik tarkus su jauls minust jäägu eemale,  
Ma mälitsen parem toitu kõhule.

Ja kui ta mälitsen'd oli mõne aja,  
Siis peremees leidis teda olemat waja;  
Ta pandi raske koorma ette,  
Et wiiks seda põllult koju kätte.  
Sääl juures osawust üles ta näitis,  
Ei püüdnud, et tarkus pääd tal täitis.



## 16. Tall.

- P. Tall, mis karjud nii haledast' sa?  
L. Ema on läinud mul käest kaduma.  
P. Kardad sa, et sul keegi haiget teeb,  
Kui ta sind üksi käivat näeb.  
L. Kartusest — sellest ma midagi ei räägi,  
Ema ma üksi wõtjin taga mäagi.

Ja kui wana hüüdmist kuulis,  
Kärmeste aiast ta wälja jookkis,  
Määgis korra siis tallekest,  
Kes ta kuulis ta kutsumist,  
Wana juurde kargas rutuga  
Ja ei lastnud enam enesest lahkuda.



## 17. Linnu pesa.

Poiss, ma palun sind südamest,  
Ära puudu mitte mu pesakest  
Ega püüa siie waadata,  
Mu pojad sääl tahawad hingada;  
Su suuri filmi nad kardakšiwad  
Ja haledaste karjukšiwad.

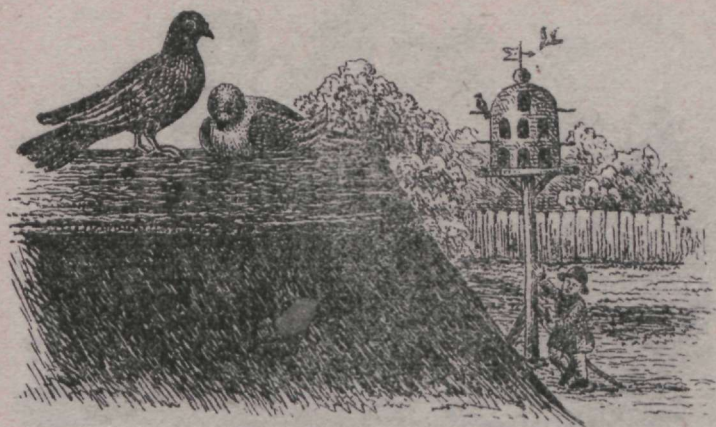
Küll waataks poiss hää meelega pesasse,  
Ta ometi seisma jäi eemale;  
See andis jälle rahu linnule  
Ja rõõmsaste ütles ta poisile:  
Sind tänan mina südamest,  
Et sa ei puutum'd mu pesakest.



## 18. Teekäija ja lõuke.

- L. Lõuke, kui wara linnad sa  
Laewa poole ülesse lauluga?  
L. Ets mu kohus ole anda tänu,  
Et mu Isa kustutan'd mu nälga, jänu;  
Wanaste juba see wiisiks on mul;  
Sõber, ets nenda see ole ka sul?

Ja kui ta laulis õhu sees  
Ja teekäija sammus rändades,  
Siis mõlemal jüda rõõmsaks sai,  
Kõik kurwastus nendest kaugele jäi.  
Ja Jumal kuulis ülewelt  
Hääl meelelt nende laulu häält.



## 19. Tuife.

- P.** Ütle mulle, tuife, katusel,  
 Mis sa tudrutad ilka sääl ülewei,  
 Pöörad siia ja sinna poole pääd?  
**L.** Et ma maitsta saan mõnda hääd,  
 Mis mulle Looja taewa seest  
 Annab alati rohkest läest.

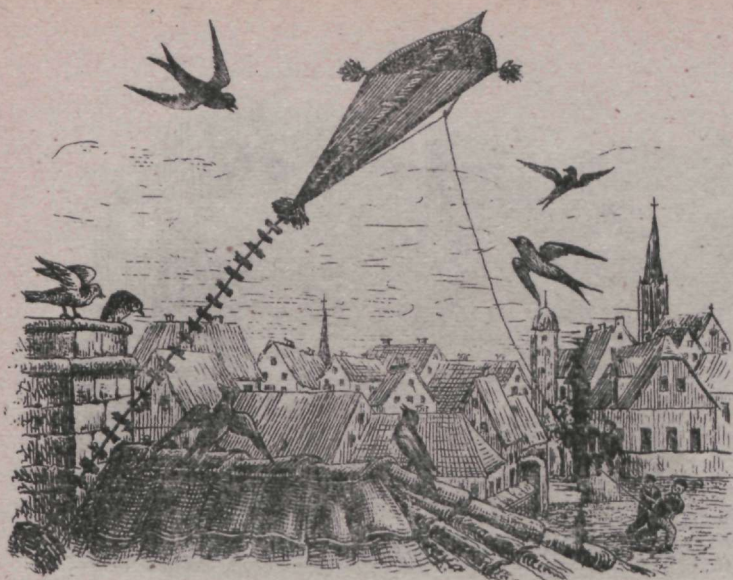
Ülewei tudutas waljuste tuife,  
 All mängis aga rõõmsaste poisike;  
 Mõlemad rõõmu tuntsiwad,  
 Kiitust Isale antsiwad;  
 Taewast nende pääl' armuga waatas see maha,  
 Kumbgi nendest ei teinud ja paha.



## 20. Puurilind.

Linnuke, nüüd oled sa otša saanud,  
Kurvastus sellest on meile jäänud.  
Kedagi pole meil enam sööta  
Ega klaasi weega joota.  
Otsas on sinu laulud kõik nüüd, —  
Oled sa teinud midagi süüd?

Pea lapsed linnu aida matsivad  
Ja hana hoolega kinni katsivad,  
Siis istutasiwad lille põõsa sinna,  
Et asja neil oleks vaatama minna.  
Neil kaua linnuke meelde nii jäi  
Ja mõte kurbduft neil tihti tõi.



## 21. Tuulelaew ja linnud.

Kas näete seda suurt lindu säääl?

Te wäiksed hoidke, et teie pääl

Ta tulla ei saa suure wäega

Ta neelda teid kümme korraga.

L. Ei karda me seda suurt lindu sugu;

See tuulelaew on, kellest me ei pea lugu.

Ta korraga lõpes ära tuul;

Lind langes maha nagu kuul;

Küll poisid ülesse lasta katsusid,

Nad süüski endid muidu waewasid.

Kõik wäiksed linnud aga rõõmsaste

Ta ümber lendasiwad kärmeeste.

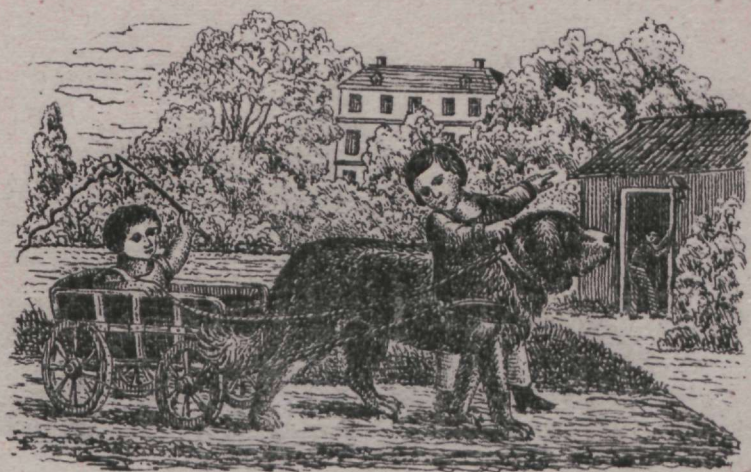


## 22. Poiss ja koer.

- P. Et tule nüüd siia, krantsike,  
Ja õpi istuma sirgeste.
- K. Ma olen liig noor, oh kannata,  
Kui suureks saan, siis õpeta.
- P. See noores põlves kerge õppida,  
Mis hiljem sünnib suure waevaga.

Krants õppis, pea oli kõik tarkus käe'  
Ta oskas ju istuda sirgeste  
Ja käppa anda ja tuua kätte,  
Mis wisati sügawasse wette.  
See kihutas poisji kängeste taga,  
Ta õppis targaks ja oli waga.





### 23. Koer ja lapsed.

Sa oled suur ja lased enesega seda teha,  
Et kistakse ja wintsutakse sinu keha  
Ja wankri ette pannakse wedama.

K. Ei kedagi muud ei lase seda teha ma  
Kui üksnes peremehe armsaid lapsi;  
Mis nemad tahawad, see wõib jündi'.

Pea jõudis kätte sööma aeg;  
Säääl lõpes otsa koera waew;  
Ja wõeti wankri eest ja tuppa wiidi  
Ja laua äärde istuma pandi,  
Tal kallist rooga ette kanti  
Ja mõnda maiuse suutäit anti!



## 24. Laps ja kass.

Kiisu, ära küünista  
Ega küüni wälja struta,  
Anna käppa tasakest'.

K. Laps, jah seda teen ma tõest'  
Aga seda pane tähel' sa,  
Et sa mind ei löö, ei näpista.

Kiskus laps ka mõne korra,  
Piinas kassi mitme wõrra,  
Sai see eest siis küüni maitsta,  
Kelle eest ei jõudn'd end kaitsta;  
Kumbgi süski ei mõelnud paha  
Ega jätnud teist sõbrast maha.



## 25. Laps ja raamat.

Sa armas raamat tule siia  
Ja katsu mul tarkust pähä wiia;  
Mu wanemad tahawad hää meelega,  
Et tuttawaks saaksin ma sinuga.  
Sest tahan ma sind kõrwa äärde panna;  
Nüüd oma tarkust raul teada anna.

Kui isimeeleline sa oled,  
Mul rutt on taga, kas sa kuuled?  
Ma tahaks wälja minna mängima  
Ja sa ei wõta mul wastata!  
Et mine raamat, sa pahandad mind,  
Ma taha nurka wiiskan warjule sind.



## 26. Titt ja titeke.

- Titt. Titeke, sa ei püüa hoolega,  
Et iialgi ei õpi istuma;  
Sa hoiad jalgu eemale, —  
Kas näed, — tee minu järele.
- Titeke. Oh häda, ma seda teha ei saa,  
Sest jalad mul ei anna ju liikuda.

Laps naeruga üteldes wõttis neid kätte:  
Küll pea lõpetust tüülil me wõtame ette.  
Te tited olete, ei kumbgi teist parem,  
Ei õpi istuma hiljem ei warem.  
Ja wiskas lasti sisse neid ruttu  
Ja lõpetas seega tittede juttu.



## 27. Sai ja leib.

- S. Mu juurde, lapsuke, tule ja  
Ja võta mind korraks katsuda;  
See must jääb aga, seda sa tea,  
Võib olla vist üksnes hädas hea.
- L. Ei keela ma sind teda minna võtma,  
Sa pea ometi saad minu juurde tõtma.

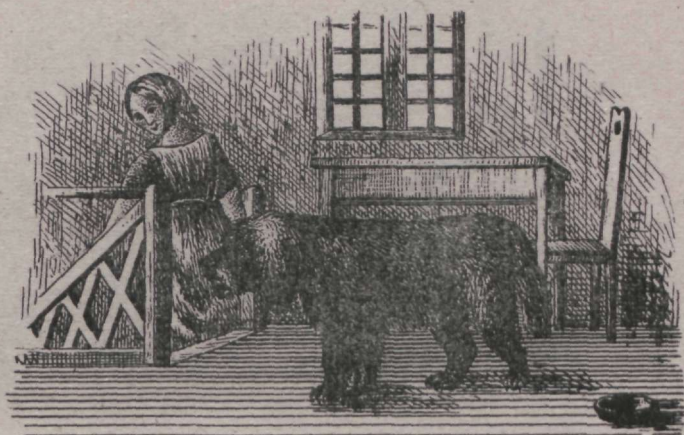
Poiss oli kaua aia sees käinud,  
Tal kõht oli ammugi tühjaks läinud,  
Ei olnud raha saia küsida,  
Sest ruttas ta koju aja viimata.  
Küll maitsete siis magus tal leib,  
Kui teadis, kuid nälja a'al käsi käib.



## 28. Hiirike.

- P. Hiirike, kus jooksed sa  
Minu suhkru tükiga?  
S. Perenaene, andeks anna,  
Et ma sinu suhkurt kannan;  
Mul on neli väikest poega,  
Kelle kõhul nälg teeb waewa.

Naerdes ütles tal perenaene:  
Hiirike, minugi poolest sa jookse,  
Eks ma ei tahtnud praegu ka midagi  
Viia oma armsale pojale.  
Kärmeste hiir nüüd auku tõttas,  
Perenaene aga poja juurde ruttas.



## 29. Koer.

Kes on sin piima kallal käin'd?  
Oh oleks ma seda kelmi näin'd!  
Krants, kas see ehk ei ole sinu tegu?  
Krants, et tule näita mul oma nägu!  
Kuule, sinu habe on üsna piimane, —  
Ütle, miks on ta niisugune?

Kaerdes küsis perenaene krantsi käest:  
Krants, miks hoiad sa nurka kõigest wäest?  
Tahad sa wiimaks kassi tegusid teha?  
Sorgu lastis krants nüüd saba maha,  
Sulgus ja häbiga jooksis eemale säält  
Ega leitud teda enam nii pea worguse päält.



### 30. Koer ja siil.

K. Siil, kas kuuled, nüüd saan ma su lõtte.

S. Koer, ma ütlen sul, et waata ette.

K. Kosta mul ometi, mis tahad sa teha?

S. Pea võid sa seda ju saada näha;

Mõnigi hakas mu külge kinni,

Aga sai tunda rohkeste pinni.

Koer ei teinud enam pikka juttu,

Sülist kinni sasis ta ruttu,

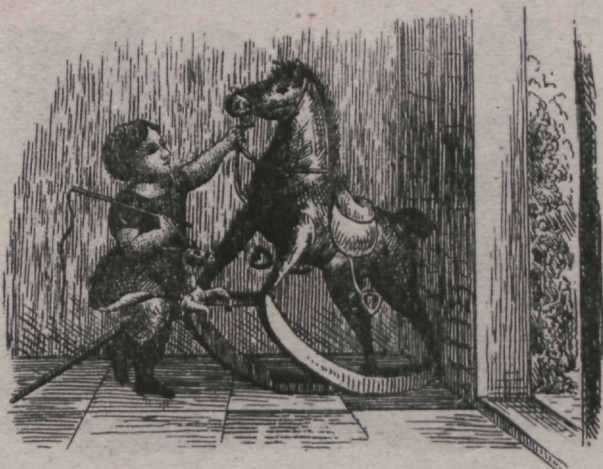
Aga väristes lastis ta lahti,

Siil ei annud tal mehiksel mahti.

Mine siit, ütles koer, ma ei taha sind näha,

Kaugele jää sa minust hoopis maha.





### 31. Riigu- ja mängu-hobune.

- R. Küll ma ülesse kõrgesse kargan,  
Kui ma ratsalist seljas kannan.
- M. Mis ei ole mina, kui sõidame  
Mias peremehega ühtlase.
- P. Hobused, wait olge, te pole ju muud  
Kui üksnes paljad pund.

Lüki aega jookkis poisj aia sees,  
Kunni tundis wäsimust jalgades,  
Istus siis kärmeste teise selga,  
Sõitis sellega tuhat nelja.  
Kui ta aga seljast tuli,  
Igamees liik'mata paigal oli.



## 32. Rodu-jänese

Mis istute jäneseid rõõmsaste jälil  
Ja waatate ümber lootes tääl,  
Kui ootaks te kedagi tulewat.  
I. Ja muidugi, peremeeft ootame tulewat,  
Kes mitu kord päewas meid waatamas käib  
Ja järgeste kapsaid meil anda täib.

Nad korraga kuulsiwad kedagi tulewat  
Ja eneste poole kärmeste astuwat;  
Pea nägiwad nad üle wärawa pääd,  
Kell' järele tuliwad warsti ka käd,  
Mis neile wärskid lehti anksiwad  
Ja mõnda muud juurde kantsiwad.



### 33. Poiss ja liblikas.

- P. Liblikas,  
Wäike loom,  
Ütle, kellest elad sina,  
Et sa õhus lindad ikka?
- L. Lille lõhn ja päewa vaiste  
On mu armas, kallid toide.

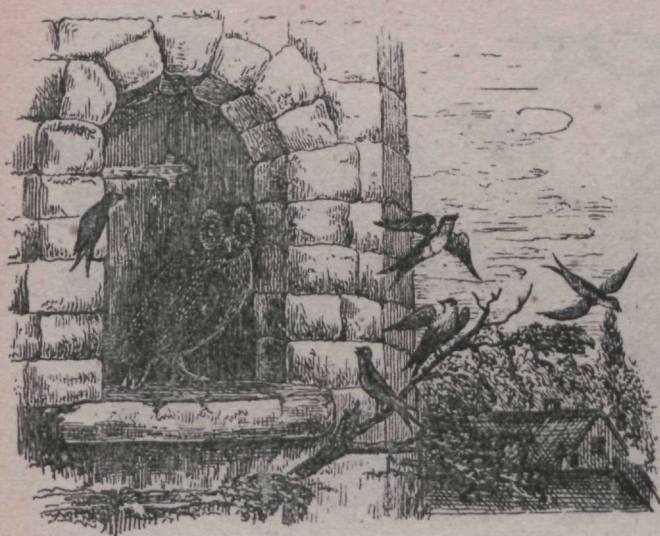
Poiss tahtis teda finni püüda,  
Ta wöttis aga vastu hüüda:  
Oh kulla poiss, ä' seda tee,  
Las' mind weel minna mängule.  
Kui jõuab kätte pime öö,  
Siis otsas ju mu elu, töö.



### 34. Poiss ja lind.

- P. Saan ma su kätte, oh lind?  
L. Saad sa kätte? Püüa mind!  
P. Aga, oh sind wallatut,  
Dled ju puu otsa lindanud!  
L. Muretse ka tiiru omale,  
Küll sa siis järele saad minule.

Lind, see istus offa pääl,  
Poisike waatas all jääs;  
Esmalt oli tal paha meel,  
Mõtles ja ütles siis linnule weel:  
Jää sa ülesse laulma ja lindama;  
M ma hakkän röömsaste mängima.



### 35. Linnud ja öökull.

- L. Mis wahid sa, öökull, sääl urka sees,  
Ei seisa siin wäljas meie ees?  
Et sa meil muidu teed palju hirmu,  
Ei anna me täna full sugugi armu.
- D. Oh kui ei paistaks nii selgeste päike,  
Ma sööks teid korraga ära kõiki.

Küll õhtas öökull ja libedast' taebas,  
Sest selge päike teda nii kanged' waewas;  
Kui aga walguis taganes pimedada eest,  
Siis lindas ta wälja urka seest;  
Kõik linnud ometi olivad warjule läinud,  
Ei ühtegi enam ta filmad ei näinud.



### 36. Nahkhiir ja linnud.

- N. Et tule, armas linnuke,  
Mul wähaks ajaks feltfikski.  
L. Sul feltfiks? Ei, ma ei tunne sind,  
Sa hirmutad oma näuga eemale mind.  
N. Ma kohe mõtlesin juba seda,  
Et hiired ega linnud ei kuule mu häda.

Et linnud ja hiired eemale hoitsiwad  
Ja mujal rõõmu ja nalja heitsiwad,  
Siis puges nahkhiir hoopis warjule ära,  
Kus enam ta kõrwu ei kostnud teiste kõra;  
Kui wiimaks jõudis kätte õhtu,  
Siis alles lindas ta wälja täitma kõhtu.



### 37. Kuted.

Waat', kas see pole kena mees,  
Kes kõnnib meie ukse ees,  
Kui oleks kõik ta oma siin;  
Nüüd teab ta, mis mõeras piin.  
Kes iial julgeb tulla siia,  
See nahatäit võib kaasa wiia.

Kull oli hirmus kuri ja wali,  
Ei tahtnud mõista, mis on nali;  
Kes iial õue pääle tuli,  
Sell warsti küljes kinni ta oli,  
Kui aga nuhelda tahtis riksi,  
Siis jäi ta mehike ist löksu.



### 38. Karu.

Kes on see kena tantsumees,  
Kes tuleb säält tantsides?  
See on ju meie wana karu,  
Kell tantsu mõistust ülearu;  
Kuid üksnes ilus pole see,  
Et ümised nii waljuste.

Ei olnud karul naeru lugu,  
Kui tantsi' teda lasti sugu;  
Küll palju parem oleks metsas ta  
Ja magaks koopas rahuga,  
Siin pidi poole päewa nälgima,  
Ei lastud minna meepuid otsima.





### 39. Tantsu loomate.

Hääd lapsed, kes annab mull midagi?  
Mu käsi käib väga alwaste!  
Mu wennad mängiwad wälja pääl,  
Ma aga pean raha eest tantsima tääl,  
Ja talwel magawad nemad rahuga,  
Ma pean siin aga walwades kerjama.

Sa waene loomate, mul on sust hale meel,  
Et kõndi' ei saa sa enam wabal teel!  
Kui mind peats puuri pandama,  
Siis rõõm ja lahus minust lä'aks kaduma.  
Sa waene, kuis on su käsi sest saadik käinud,  
Kui oled püüdjate wõrku läinud!



#### 40. Emis.

Lapsed, pange mu juttu tähele,  
Itka tehke te selle järele:  
Puhtad peate olema järgest', —  
Hoidke, et ma ei leia üht tõrgest', —  
Dialgi ärge sopa sisse heitke,  
Mujast eemal olla te püüdke.

Nii kudas nad wanast oliwad näinud,  
Et see oli seda ehk teist ees teinud,  
Nii tegivad nad järele igal ajal  
Ja pikali heitsivad loigus ehk mujal,  
Ei tahtnud paremaks ega pahemaks saada,  
Kui üksnes rojaseks siaks jääda.



## 41. Kalkun.

Kas teate pojad, mis ma tahan teil öölda:  
Te sõnakuuljad olema peate ikka;  
Ei kölba teil wali kisa ega kära,  
See unustage enestest hoopis ära.  
Ma tõeste teie pääle kurjaks lähän,  
Kui seda ei tee teie, mis ma tahan.

See juhtus, et suure õue pääl  
Üks poisik käis punase mütsiga sääl.  
Kui kurjaks kalkun sai nüüd korraga  
Ja hüüdis: Ennast siit korista!  
Poisik aga vastas: Et ütle sa mulle,  
Mis kurja ma teinud, kalkun, sulle?



## 42. Rebane ja part.

- R. Et ütle mul, part, mis ojud sa säääl tiige pääl?  
Siin kaldal on palju parem kui säääl.  
Mul tahtmine sinuga rääkida ammu.
- P. Oh rebane, ma tunnen su kawalust, rammu;  
Sa tuled mul juba liig tark ette,  
Seepärast jään ma parem siia wette.

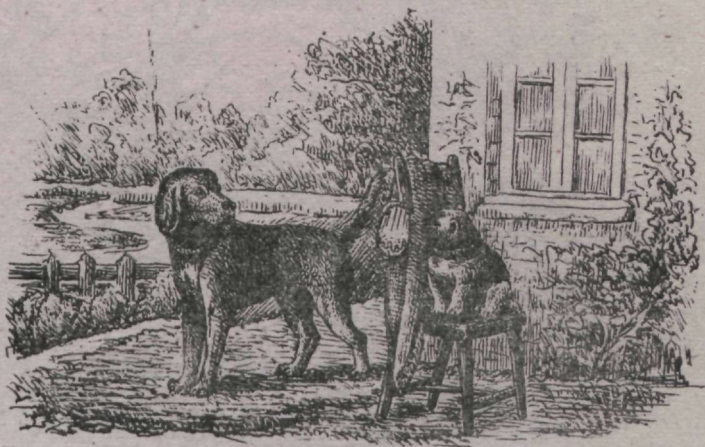
Küll rebane kalda pääl waadates käis,  
Ta süda paardi pääl oli kangeste 'äis,  
Ta oli seda enesel' saagiks püüdnud  
Ta seepärast kawalast' kaldale hüüdnud.  
Et part aga nõuust pea aru sai,  
Siis rebane magusast suutäiest ilma jäi.



### 43. Hirw.

Kas see ei olnud jahi sarwe hää!?  
Waa! juba jookswad koerad sääl  
Ja kütt ka paistab puude takka,  
Ei enam pole aega olla wakka;  
Nüüd algab jookk mul elu pääl;  
Et näitke jalad, mis te wõite tääl.

Koer jookkis hirwe järel kõigest jõuust.  
Dot, hüüdis hirw, kas aru saad mu nõuust!  
Ei ole sa mind weel ju kätte saan'd, —  
Kas näed, — sa oled taha maha jäänd.  
Et tule järel, kust ma üle sai,  
Ei wenike, see sulle liiaiks lai.



#### 44. Luakoer ja jahikoer.

- I. Kui ma sinuks oleks, ei jookseks ma  
Ikka nenda ümber iga paha ilmaga  
J. Sugugi ei taha tuas ma istuda,  
Kurgas tolmus sees laiskleeda.  
L. Aga kas ma ei või olla tooli pääl?  
J. Üks kõi; jookse teeb mulle üksnes rõõmu tääl.

Jahikoer, see jooksis metsas, väljal,  
Ei läin'd ära eest ei külmal, sojal,  
Luakoer, see aga ikka kodu jäi,  
Magas järgeste, kallist toitu söi,  
Sellepärast hakkas teda rasw ju waevama,  
Temal palju piina tegema.



#### 45. Hobune ja wars.

Jookse, jookse, warsakene,  
Kärmest' nagu tuulekene,  
Müüd jul on weel kallid päewad,  
Mis aga pea sust maha jääwad,  
Sest kui suureks saad, siis elad waewa sees,  
Kandma prad ratsalist, lönd'ma adra ees.

Röömsaste warsakene jooksis,  
Wäljal sinna, tänna löndis,  
Kaswis ja kosus kauniste,  
Wana kõrwal kärmeste,  
Nenda et kolme aasta pärast  
Sõitis wankri ees õige kenast'.



## 46. Nana.

Pojuke, pojuke, lapsuke,  
Kuhu jookfed nii kärmeste,  
Poed iga nurga sisse,  
Ilma et sa waatad ette  
Ja kui sa ema enam ei näe,  
Warsti sul hüüdmine kae'.

Pojuke aida süst. jookfis,  
Ilma et keelust midagi hoolis,  
Pea aga kuulis wana teda hüüdwat,  
Hirmuga ennast taga otswat.  
Wiimaks kui leidis, tiitwa alla puges wanale,  
Mõteldes: wiimaseks korraks jäägu see minule!





#### 47. Kala.

Kala, kala, sa wäetike,  
Üra puudu õngesse;  
Kurku wõib see sulle minna,  
Ja ka kinni jääda sinna;  
Mäed sa poisikest kalda pääl?  
Hää nõuu sugugi pole tal.

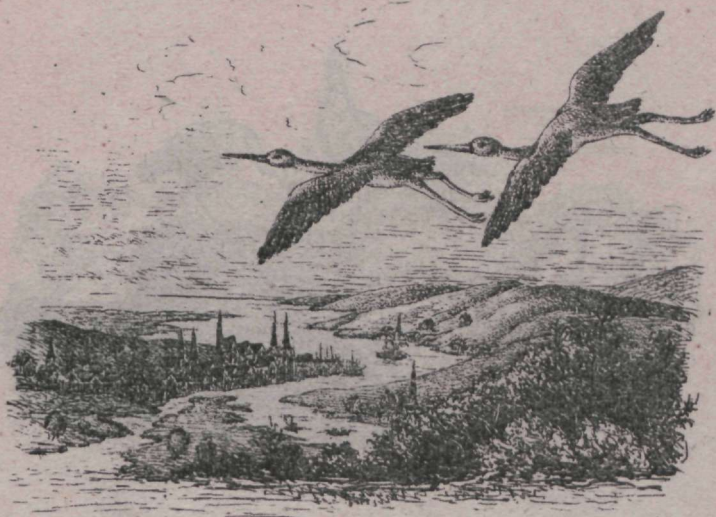
Kala wõis wist parem teada,  
Tahtis magusat suutäit saada,  
Arwas poisikest õngega  
Muidu nalja tegema.  
Boewalt oli ta sööda neelanud alla,  
Kui teda weest ju tõmmati wälja.



#### 48. Poiss ja part.

- Pt. Part, et ütle ometi mul,  
Palju on küll poegi sul?  
Pt. Paraku, ei mõista ma neid lugeda,  
Aga seda võin sull ütelda,  
Et kui ühte tahad warastada,  
Sellest warsti ma võin aru saada.

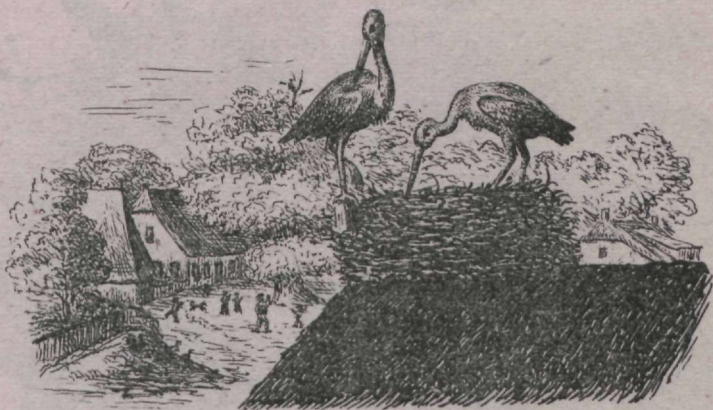
Kärmest kutsus ta poegi kofku,  
Kes ka kohe kuulsiwad käsku,  
Mõõmsast' waatas ta nende pääle  
Ka siis tõstis uueste hääle,  
Käskis neid minna sügawa wette,  
Kust ei võiks poiss saada neid kätte.



## 49. Kured.

Mis pääle, kured, teie mõtlete,  
Et nenda pääwa poole lindate?  
K. Ilm läheb külmaks, wiluks siin,  
See on meil wäga raske piin,  
Seepärast peame ära siit minema  
Ja soemat kohta enestel' otsima.

Ja waewalt oli'd nad läinud ära,  
Kui algas ju talwe torm ja kära  
Kõik kohad lume alla heitis  
Ja tühja pesa sellega täitis,  
See wõis küll tõesti' külm ase olla,  
Aus kurgel uni pääle ei wõinud tulla.



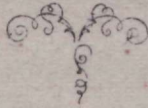
## 50. Toonakurg.

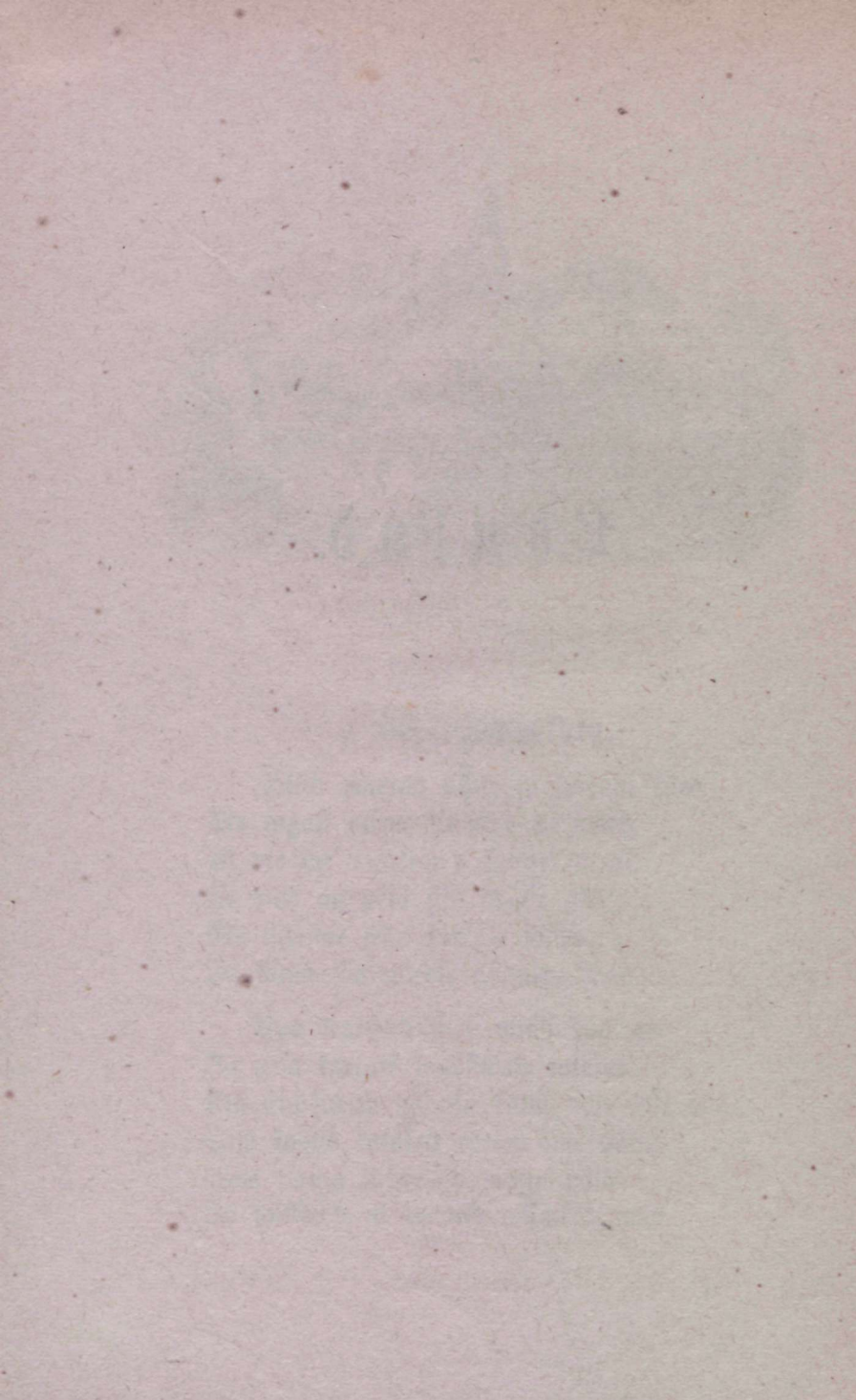
Nüüd paistab päike ja kewade käes,  
Me tagasi oleme ilmun'd ta wäes,  
Ei ole me unustan'd kaugel maal,  
Et meil on pesa fiin katuse pääl,  
Me tahame teda korrale sääda  
Ja sinna siis uueste auduma jääda.

Nad tegiwad tööd nüüd hoolega  
Ja pesa korrale seadsiwad rutuga.  
Kui aud'siwad nädalit kolm nad selle pääl,  
Siis kostis katusest kõrwnu ime hääl.  
Wiis poega pistsiwad wälja päid  
Ja hüüdsi'd, et wanad toidaksid neid.

II.

Paulud.





## 1. Laula.

Laula, laula, suukene,  
Viigu, linnu keelekene,  
Mõlgu, marja meelekene,  
Slutse, mu südameke,  
Küll sa saad siis waida olla,  
Kui saad musta mulla alla,  
Walge laude wähe'esse,  
Kena kirstu kesse'esse.

Rahwa laul.

## 2. Lapsed, laulge!

Lapsed, rõõmsast' laulge,  
Paulu aeg on käes,  
Armsast' hääli tõstke  
Moore põlwe wäes.

Tänu, kiitust andke  
Ilma Loojale,  
Südant omaks kandke  
Elu toojale.

Et te pole saanud  
Paulu andi talt?  
Waraks see on jäänud  
Teil nüüd jäädawalt.

Wanaduse päewad  
 Jõuavad teil pea,  
 Rõõmud mööda lä'avad,  
 Kinni nad ei pea!

Sept siis lahkest' laulge  
 Noore elu sees,  
 Taewa fundi kuulge  
 Paulu lugudes.

M. J. E.

### 3. Homiku teretus.

Oh tõuske lapsed ülesse,  
 Sept koidu täht nii selgeste  
 Meil paistab taewa külles ju  
 Ja näitab, et on homiku.

Oh tere, kallis päewake,  
 Ei su ees öö siin seisma jää.  
 Mul südamesse paista ka  
 Ja seda kurjast puhasta.

K. A. Hermann.

### 4. Homiku.

Tu näitab ennast koidu täht  
 Meil oma iluga,  
 Ja kuulutab, et taewa eht  
 See päike tuleb ka.

Rõik loomad päike äratab  
 Nüüd unest ülesse,  
 Rõik kiitma tema äritab  
 Sind, Looja, rõõmsaste.



Mu Looja, kuule ka mu häält,  
Sind kiidan südamest;  
Oh ära põlga minu meelt,  
Kui laulan kõigest väest.

Su armu olen maitsta saan'd  
Sell öösel jälle ma,  
Mu väsin'd keha hinganud  
Su warjus rahuga!

J. E. Otsamæl.

### 5. Enne sööma.

Mu hing, nüüd täna Sumalat,  
Kelt ja nii rohked anded saad,  
Kes roa ja ka rõõmuga  
Sind ikka täitnud armuga.

Oh kiida teda südamest:  
Ta heldus kestab igawest!  
Ta on nii truu, oh ole sa  
Ka truu ta sõna uskuma.

Nii palju kui ta annab küll;  
On sinu tarwiduseks küll;  
On kasin sul, siis usu sa,  
Küll tema jõuab õnnista'.

J. W. Jannsen.

### 6. Pärast sööma.

Sul olgu tuhat kordne tänu,  
Mu kallis Õnnistegija,  
Et kustutaksid nälga, jänu  
Mull jälle oma armuga.

Mu hinge armust sa ka toida,  
 Ja usus teda kinnita,  
 Et mõiksin elu krooni mõita  
 Ja taewa riiki pärida.

M. S. E.

### 7. Öhtu päike.

Kuldne öhtu päike,  
 Ilus oled sa,  
 Kui sa wiimse läike  
 Saadad üle maa.

Aratad mu meeles  
 Palwe palawa:  
 Kuldses toidu keeles  
 Ilma tereta!

H. Piirifoni.

### 8. Öhtu rahu.

Oh mis ilus, armas,  
 Kena kõndida  
 Waiksel öhtul wäljal  
 Rahu rõõmuga.

Tähed taewust paistwad  
 Sme hiilguses,  
 Kauniste tuu lumah  
 Hõbe ehtedes.

Udu uhkest kõigub  
 Mäe, metsa pääl.  
 Öhud sõudwad sala,  
 Hüüa'i ülski hääl.

Hallit pole rahal;  
 Woolab kalju seest:  
 Lõpmata nii Loojat  
 Kiida kõigest wäest!

Dr. M. Weste.

## 9. Ohtu palwe.

### I.

Armas Looja, tule isi  
 Seltiks oma lapsese,  
 Sinu poole õhlab süda,  
 Kutsub omal' abisse.  
 Halasta ja tule fina,  
 Minu palwet kuulda wõta.

Sälle on üks päew ju lõp'nud,  
 Jõudnud elust surma pool;  
 Ohtu aeg on kätte tulnud,  
 Otsa teeb maailma töö.  
 Loodus waitfist jääb nüüd hin'gma,  
 Sina tema üle waitw'ma.

Oma ingelt, Looja, saada,  
 Kes mind kaitseks pimel ööl,  
 Et mul õnnetust ei juhtuks  
 Puhkamisel ega töö.  
 Kuule mind, ma palun seda,  
 Gemal hoia minust häba!

### II.

Mu kallis Õnnistegija,  
 Nüüd olgu tänu sul,  
 Et täna päewa armuga  
 Siin olid abiks mul.

Mis mina teinud pahaste,  
 See wõta unusta',  
 Sest et ma olen nõdruke,  
 Weel mooga kannata!

Nüüd sinu nimel uinun ma,  
 Oh Jeesus kaitse mind!  
 Su ingel olgu minuga,  
 Sest palun Jumal find.

S. Sung.

### 10. Pühapääw.

Nüüd pühapääw on tulnud  
 Ja rahu temaga,  
 Ja lähäb läbi põllu  
 Ja üle heinamaa.

Ja hüüab kõiki koku  
 Nüüd palwe tunnile;  
 Nad ast'wad üle kingu  
 Ja lähtwad kir'kusse.

Sääl ist'wad isa, ema  
 Ja õed, wennad ka,  
 Ja palju tüla lapsi  
 Sääl lahkest laulawad.

Oh pühapääw, too mulle  
 Nut kuube ühes ka,  
 Et teiste laste hulgas  
 Ma wõiks ka õisata!

F. Kuhlbarß.

## 11. Pühapäeva laul.

Kellad hüüdwad, rahwas tõl'wad  
 Kirikule rutuga;  
 Tertwed laul'wad, haiged õh'wad,  
 Surnuid kantass' nutuga;  
 Nenda ilma elu siin:  
 Osast rööm ja osast piin.

Pühapääv ja kella heli  
 Kõikel meelde tuletab:  
 Ilmas on meil orja põli,  
 Üleval hing rahu saab;  
 Seda rahu otsida,  
 Täewa Isa, aita sa!

J. W. Jannsen.

## 12. Kewade ootus.

Küll piki filmi ootame  
 Nut kewadet me kõik,  
 Mill jälle lähed lehile  
 Kõik maa ja metsa paik.

Oh tule, kallid kewade,  
 Loo lilli, laulu häält;  
 Me vastu sulle õiskame  
 Siit lume wälja päält.

P. Liebus.

## 13. Kewade kolsa.

Müüd kena kewade on kätte jõudnud:  
 Müüd lepit lähed lehile  
 Sa kaasik hakkab lehte ehtid kandma  
 Sa õrnast' wõrsub wõsuke:  
 Kõlagu, helagu laulude hääl  
 Metsades, loimedes, mägede pääl!

Järw laeneid jälle laffuteleb lausa  
 Ja hallit armsast' aruneh,  
 Müüd jõgi jookseb priiste ja jõude  
 Ja oja orus woliseb;  
 Hõiskagu, huitagu laulude hää!,  
 Drgude hõlmas ja kallaste pääl.

Müüd aas ja aru haljendama hakkab  
 Ja kääru käänak helendab.  
 Müüd oras wõrsuh, oras wõsuh, kosuh  
 Ja kallas õrna kasu a'ab;  
 Kõlise, helise laulude hää!  
 Masade, arude, nurmede pääl.

Müüd lõu laulab laia nurme üle  
 Ja keeruteleb kõrgele,  
 Müüd pääsuene lendab üle aia  
 Ja laulab lustilt, lahkeste;  
 Kõuke laulab, pääsuke ka,  
 Kõla nii laulude lugu sa!

Müüd kiida Loojat kange põllu kündja  
 Ja kiida teda karjane!  
 Müüd kiida Loojat neiu, noorik, naene,  
 Sest tema toonud kewade;  
 Laulge kõik kewade Loojale,  
 Riituse laulu tal kõlage!

Dr. M. Weste.

#### 14. Sui ootus.

Mill jõuad kätte armas sui,  
 Sa oma kauni, iluga,  
 Kus Looja ehtes on maailm  
 Ja loodus ühes temaga.

Mill pääsen mina wälja toast,  
 Kus kõige talwe olnud ma  
 Mill saan ma rohu aiasse  
 Sa lille wahel jooksema?

Mill laulab jälle linde hulk,  
 Mill lend'wad lehtel liblikad,  
 Mill kõnnib kari kople sees,  
 Mill õit'wad jälle maasikad?

Oh Isa, kes sa juhata  
 Maailma ja ta aegasid,  
 Sa tee, et kätte jõuab sui  
 Sa toob meil oma andisid.

---

### 15. Sügise laul.

Kus on lillekesed jäänud,  
 Jäänud oma iluga?  
 Oma ilu on nad heitnud,  
 Heitnud, närtsin'd rutuga.

Kus on puude ilu jäänud,  
 Mis neid kattis kenaste?  
 Puudest lehed pudisenud,  
 Tuul neid ajab laiale.

Kus on lauljad linnud jäänud,  
 Lõukene, kaguke?  
 Lauljad linnud ära läinud,  
 Ära läinud kaugele.

## 16. Sügise motted.

'Suba kase ladwalt lehed lang'wad,  
 Kõle tuul käib üle kesa maa —  
 Nasta kellal rõõmu hää! on lõp'nud;  
 Wiimsed tunnid hakkab lööma ta.

Kena päike, kas sa wäsin'd oled?  
 Pikkamiste pead tõstad sa;  
 Kurwalt oma laste pääle waatad —  
 Sügise neid riisub armuta.

Kõrged pilwed, nagu hirmust aetud  
 Üle maa ja mere lendawad;  
 Kure hääled haledaste hüüdwad,  
 Kõju poole nemad tõttawad.

Kõju poole! Kodu — magus sõna!  
 Süda, kannata! Ei sinagi  
 Kõua enam oota! Kõju poole  
 Kutsub Isa sind ka wiimati!

E. Koidula.

## 17. Jõulude ootus.

Oh jõulud, oh jõulud,  
 Kui kaugel olete,  
 Mill kätte tulete?  
 Teid meie ootame,  
 Teid järgest' loodame.  
 Oh jõulud, oh jõulud,  
 Oh tulge kätte meil!



Oh jõulud, oh jõulud,  
 Oh tulge kätte meil,  
 Ma wastu hüüan teil:  
 Te tooge jõulu-puud  
 Ja mõnda, mõnda muud.  
 Oh jõulud, oh jõulud,  
 Oh tulge kätte meil!

Oh jõulud, oh jõulud,  
 Mu Jeesu kallid pääd,  
 Kus maailm teda näeb  
 Betlemma söime sees  
 Kõik rahwa silma ees.  
 Oh jõulud, oh jõulud,  
 Oh tulge kätte meil!

Oh jõulud, oh jõulud,  
 Uut südant andke mul,  
 Kus aset Jeesus sul,  
 Et sinu omaks jään,  
 Su armu osaks saan.  
 Oh jõulud, oh jõulud,  
 Oh tulge kätte meil!

M. S. C.

## 18. Jõulu laulud.

### I.

Et tulge, oh lapsed ja rutake nüüd  
 Betlemma ja waatke, mis kallimat hüüd  
 See Isa säält taewast sell õnsamal ööl  
 Meil patustel rõõmuks on lütkinud weel!

Oh waatke, mis söimes sell pimedal ööl  
 Meil paistab, oh waatke, mis walgus on sääl:  
 Üks taewalik lapsuke mähtmete sees;  
 Kes ilusam inglest, on söimes sääl maas.

Sääl hingab ta õlge ja heinade pääl,  
 Mariia ja Joosep ta juures on sääl.  
 Need karjatsed kummardes auu andwad tal  
 Ja inglid ka laulwad: „Auu mei' Jumalal!“

Mis anname meie, mis kingime sul  
 See eest, oh sa armastud lapsuke küll?  
 Ei raha ei rõõmu siin taha su meel, —  
 Üks lapselik süda sul armsam on weel.

Sest võta, oh Jeesus, mei südamed nüüd,  
 Sull ohvriks neid toome, oh kauta süüd,  
 Ja pühitse, puhasta, õnsaks neid tee,  
 Et sinuga üheks jääts igaweste.

---

 II.

Sa püha taewa lapsuke,  
 Kes tulnud meile lastele,  
 Et meie peame sinuga  
 Ka taewa lapsed olema.

Sa walgus Isast saadetud.  
 Et saakfime siin walgustud;  
 Sa taewa paistus Jeesuke,  
 Meid taewa osaliseks tee!

Et sinu sündimise pää'  
 On meil nüüd täna jälle kä',  
 Sest on see aeg siis ilma pääl  
 Meil lastel kõige rõõmsam tääl.

Mind õnnista, oh Jeesuke,  
 Ma olen weel nii wäikene,  
 Mu südant võta puhasta'  
 Ja oma poole tõmmata,

Et oleksin kui inglise  
Siin alanduses alati,  
Ja igatvest' wõiks jääda sul,  
Oh Jeesus, seda anna mul!

E. Arndti järel.

---

### III.

Jeesus on see jõulu anne,  
Jumala mei' Isa käest;  
Ta on andja ja on anne  
Taewa Isa rüppe seest.  
Siin ei tule Issand pilwes,  
Lapse kombel tuleb ta —  
Nenda ammuft kuulnud päästja  
Sündis meil, Halleluuja!  
Wõtke wastu, armsad lapsed,  
Dolge: meie eest, kes waesed,  
Lulid sina taewa seest  
Päästma meid siin patu wäest.  
Halleluuja Jeesusel  
Nüüd ta auu järje pääl!

S. B. Jannsen.

---

### 19. Jõulu-puu.

Oh jõulu-puu, oh jõulu-puu,  
Kui armsaste sa hülgad!  
Su küljes küünlad säravad  
Ja jõulu kingid paistavad.  
Oh jõulu-puu, oh jõulu-puu,  
Kui armsaste sa hülgad!

Oh jõulu-puu, oh jõulu-puu,  
 Noor, wana saab sust rõõmu.  
 Su juures lapsed laulavad  
 Ja rõõmsast' andid ootavad.  
 Oh jõulu-puu, oh jõulu-puu,  
 Noor, wana saab sust rõõmu!

Oh jõulu-puu, oh jõulu-puu,  
 Su walguš on nii selge;  
 See iaewa walgušt tähendab,  
 Mis meie hinge rõõmustab.  
 Oh jõulu-puu, oh jõulu-puu,  
 Su walguš on nii selge!

Oh jõulu-puu, oh jõulu-puu,  
 Nii haljas, roheline,  
 Sa taewa rõõmu tähendab,  
 Kus igawest' kõik haljendab.  
 Oh jõulu-puu, oh jõulu-puu,  
 Nii haljas, roheline.

Oh jõulu-puu, oh jõulu-puu,  
 Sind Jeesus meile toonud,  
 Kes täna meile sündinud  
 Ja kallid andid kinkinud.  
 Oh jõulu-puu, oh jõulu-puu,  
 Sind Jeesus meile toonud!

J. Brandt.

## 20. Uue aasta laulud.

### I.

Üks aast' on jälle mööda läin'd,  
 Meil Sumal palju hääd ka tein'd,  
 Et ta meid hoidnud kahju eest  
 Ja päästnud kõige häda seest.

Küll oleks tulla võinud wist  
 Mu pääle mõnda õnnetust,  
 Kui ta ei oleks hoidnud meid  
 Ja andeks annud meie süüd.

Sest laulgu see eest meie hääl  
 Uuu, kiitust, tänu ilka pääl  
 Sell armust rikkal Sumalal  
 Siin alati ja igal a'al.

R. H. Hermann.

## II.

Nasta jõuab aasta pääle  
 Mööda siit maailma seest,  
 Ringi jooksul weer'wad ajad  
 Ara meie filme eest.

Kõik, mis kadum on, see langeb,  
 Seisma ei jäe elusse;  
 Üks siin wajub, teine tõuseb,  
 Läheb pea järele.

Aga taewa Isa heldus  
 Kestab ilmas jäädawalt;  
 Tema armu film ei uinu  
 Ega wäsi walwamast.

Oma pale paistust lasseb  
 Paista oma lase pääl  
 Warjab, hoiab, kaitseb, saadab  
 Teda elus igal pool.

M. J. C.

## 21. Kolme kuninga päewa laul.

Kolm tarka öösel nägewad  
 Su loidu tähe hiilgawat;  
 Nad tundwad ja on rõõmsad ka  
 Su ristilogudusega.

Need targad, kes weel paganad,  
 Jeruusalemma töttawad;  
 Nad lootwad Jeesust leida säält  
 Israeli auu järje päält.

Ka mitmed täna päewal weel  
 Auu paikust Jeesust otsiwad tääl,  
 Kes aga üksi elamas  
 On katti murtud südames.

Petlemmast, kus ei ole auu —  
 See on ning oli isa nõuu, —  
 Need suured targad, meie ka  
 Ta poega peame otsima.

S. B. Samson.

## 22. Kristuse ülestõusmisest.

Olgem rõõmsad, laulgem wahwast,  
 Jeesus tõusnud haua seest,  
 Keda pandi omast rahwast  
 Hauda kolme pääwa eest.

Ta on waenlast wangi wõtnud,  
 Surma astla rikkunud,  
 Wangidele appi tõtnud,  
 Põrgu hauda ütkunud.

Kurwad sõbrad ja ta jüngrid  
 Ei saan'd rõõmu kusagilt,  
 Punni kuulutasiwad inglid  
 Üles tõusnud Jeesus Krist!

Kallis Jeesus, isi kanna  
 Nüüd meid iga sammu pääl,  
 Kaitse meid ja meie anna,  
 Mis meil iial puudub weel!

---

### 32. Lilled.

Ruhu on kõik lilled kadun'd  
 Lahkun'd kurval leinamisel?  
 Magavad ju alla mulla  
 Walge lume warjamisel.

Aeg, küll pea aeg ka tuleb,  
 Kus neid ärksast' äratama  
 Päike tõttab rõõmu palgel,  
 Lume katted kautama.

Wirgutwad siis wiibimata,  
 Silmis rõõmu filmatõesi,  
 Teine teist küll küsiteles:  
 On see kõik, mis näeme, tõsi?

E. R. Sinnutaja.

---

### 24. Sündimise päewaks.

Üks aasta jälle mööda läinud  
 Mu elust selle ilma sees,  
 Ma taewa heldust näha saanud  
 Nii päewadel kui tundides.

Kõik, kes mind iial armastawad,  
 Mul tirkwad seda ehk ka teist,  
 Mis minu jaoks kõlbalikuks  
 On wälja mõeldud saanud neist.

Sa, armas Issa, kõrges taewas,  
 Mind kõige rohkem armastad,  
 Sind palun siis, et kingi mulle,  
 Mis sa mul armust walmistad.

Su lapses lasse mind sa jääda,  
 Ja iialgi just lahkuda,  
 Et ma su taewa ingli wiisil  
 Saaks sinu auu pärima.

Mu wanematel kingi elu,  
 Ja lasse kõndi' terwises,  
 Ja iial neil ei oleks tarwis  
 Mu pärast olla kurwuses.

Oh helde Issa, taewa riigis,  
 Mu palwe hääli kuule sa,  
 Ja anna mulle oma heldust,  
 Mu pääle armust halasta!

## 25. Mis mul on.

Mul on kaks filma, terawat,  
 Need pääs alati liiguvad.  
 Ma maa päalist ilu näen nendega  
 Ja sinist taewast näen mina ka.  
 Reid Jumal on annud minule,  
 Ja kõik, mis mina näen, on ta käte töö.

Kaks kõrwa ma ilmale kaasa tõin  
 Ja nendega mina kõik kuulda wõin,  
 Kui eidele ütleb: „Lapsuke,  
 Tee seda ehk seda ära tee!“  
 Kui taadite hüüab: „Armas laps,  
 Mu juurde tule ja ole krapš!“



Üks suu mul on, et ma sellega  
 Böin kõiki asju küsida,  
 Ja rääkida, mis mina tean,  
 Ja kosta, kui mina kostma pean,  
 Ja naerda, kui rõõmus on mu meel  
 Ja Sumalat kiita ja paluda weel.

Kaks kät mulle antud päälegi,  
 Parema käsi ja pahema, kummalgi  
 Wiis sõrme, mis tööle osawad,  
 Mul nemad alles weel mängiwad.  
 Kui suureks kaswan ja targaks saan,  
 Siis minagi tööle neid tarwitan.

Kaks jalga mul on, ma nende pääl  
 Saan seista ja käia siin ja seal.  
 Kui hüppan ja kargan, ei taha see ikka  
 Weel lorda minna, — noh, pole wiga,  
 Kui pärast suuremaks kaswarwad,  
 Siis jooksul nemad ka jõudsamad.

Üks süda mul rinnus, mis wäikene,  
 Ja süsti tussub nii rõõmsaste  
 Ja armastab ellaste wanemaid.  
 Kas küsite: kust jina seda said?  
 Eks taewa isa südant mul annud,  
 Ja rõõmu ja armastust sisse on pannud.

R. Malm.

## 26. Lapse laul.

Ma tahan nüüd laulda,  
 Et rõõmus mu meel  
 Ja taewa Isa kiita,  
 Kes kõrges üleweel.

Ea imet mul teinud  
 Nii noorelt ju tääl,  
 Mul laulu hääle annud  
 Kui wäiksel linnuk'sel.

Nüüd hääle woin tõsta  
 Siin kingut se pääl,  
 Siit wõib kõik rahwas kuulda  
 Mu laulu lahkusel.

Oh linnud, mul ligi  
 Nüüd laulge te ka,  
 See kuitatab mu higi  
 Ja raskust lõpetab.

Mu wennad sääl orus  
 Nüüd kuulawad mind,  
 Ma laulan lahkest' kõrges  
 Kui rõõmus künni-lind.

Oh kostaks mu häälg  
 Siit taewasse ka,  
 Siis minu lauluwäge  
 Weel Issand kinnitaks.

---

## 27. Isa heldus.

Maaha kõrgest taewast,  
 Kus kõik ingled tääl,  
 Waatab Sumal järgest'  
 Sga lapse pääl.

Tema palwed kuuleb  
 Päewal ja ka ööl  
 Ja tal appi tuleb  
 Ikka tema teel.

Isa käest tal annab  
 Leiba iga päe,  
 Teda kae pääl kannab,  
 Kui on häda kae.

## 28. Jeesus laste sober.

Jeesus, lapsed mõtsid üles  
 Ja neid kandsid omas süles,  
 Käte pääl neid riigutasid,  
 Heldele meelele õnnistasid.

Laste sõbr, et nüüd su pale  
 Pole näha, küll on hale;  
 Aga eks sul meel seesama  
 Ikka alles õnnistama?

Roorukesed lapsukesed,  
 Need on sulle armukesed,  
 Need su meelest pole alwad,  
 Nagu karjane neid waltwad.

Sul on rõõm, kui hääd me teeme,  
 Wallatuselt taganeme.  
 Oh kes nõudma siis ei peaks  
 Sulle olla meele hääks.

Lapsed, lättem armastama  
 Jeesukest ja wagaks saama!  
 Mõttele, siis ta peab muret,  
 Wiib sind taewasse, kui sured.

R. Nalm.

## 29. Hää karjane.

Sehoota, sa hää karjane,  
 Ma sinu nõder lammuke,  
 Siin sagedaste kõrbe sees  
 Ma eksin ümber rändades.

Sa süsti mind ei unusta,  
 Waid mõtad ikka aidata,  
 Et noore rohu maa pääl saan  
 Ja armust hinge kosu näen.

Mind saadab wälja häda seest  
 Ja jahutab mu hingekest;  
 Mu karikas on täidetud  
 Ja pää ka ära wõidetud.

Kui surma orus rändaksin  
 Ja pimeduses 'eksiisin.  
 Ei karda mina ühti sääl, —  
 Jehoowa on mul warjusk tääl!

M. S. E.

### 30. Linnuke.

Linnuke rõõmsaste  
 Laulab oma loojale;  
 Laps eks ja wõta ka  
 Laewa Isa auusta!

Palu sa, laula ka  
 Ja hääd teha himusta,  
 Sest et sul kõiki küll  
 Jagab Jumal rohkest' tääl.

Iga päew uueste  
 Tõtta ikka palwele,  
 Sest et sa temata  
 Ühti ei wõi hakata.

Aegsaste, lapsuke,  
 Kui weel oled nõdruke,  
 Opi ja paluma  
 Jumalat siin hoolega.

Kui sa nüüd nenda teed,  
 Wanuses sest kasu näed  
 Hädas siis, surma sees,  
 On sul Jumal abimees!

## 31. Tütarlapse laul tallele.

Talletene, hüppa,  
 Üle heina maa!  
 Oled ära wästin'd,  
 Heida hingama.

Tallele, sind joodan,  
 Tõe kaldal sääl,  
 Teen sul pehme woodi  
 Wärske rohu pääl.

Zoon sull palju lilli  
 Ja siis laulan ka:  
 Utekene uinu,  
 Mäga mureta.

Talletene, kaswa,  
 Pea suureks saa!  
 Kui sa oled lammas,  
 Oleks neiu ma!

F. Kuhlbar.

## 32. Meinde oitsme aja laul.

Oh mis ilus on nüüd waad'ta  
 Üle wäljade!  
 Wõtkem, õed, karja saata  
 Wälja wainule!  
 Lillerikkail' wõsajadelle  
 Õed läheme!

Kõik nüüd ilus, õnnes elab,  
 Liigub lustiga!  
 Wõsa helgib, kaasik kõlab,  
 Tahab kõnelda.  
 Kewade, su ime ilu  
 A'ab meid hõiskama.

Dr. N. Weste.

## 33. Louhe.

Sirr, sirr laulab lõuke,  
 Kaunis, kena linnuke  
 Kõrges ülal pilve all  
 Kõlab tema rõõmus hää  
 Sirr, sirr, sirr, sirr ilka pääl.

Paula, laula lõuke  
 Rõõmsast' hüüdku hääleke,  
 Sinu laul mind rõõmustab,  
 Kurwa meelt mul jahutab.  
 Sirr, sirr, sirr, sirr laula sa.

Oled esimene meil  
 Teistest igal kowadel;  
 Pouluga meid teretad,  
 Mitme südant rõõmustad;  
 Sirr, sirr, sirr, sirr laulad sa.

Sinuga müüd ühes ma  
 Wõtan loojat tänada,  
 Kes mind kaitseb heldeste  
 Jagab toitu rohkeste,  
 Kiitust, tänu laulan ka.

J. E. Distabel.

## 34. Oksin ma linnuke.

Wõits ma kui linnuke  
 Linnata waljuste,  
 Kõigutaks' end,  
 Runni ma leiaksin maad,  
 Kus minu wanemad,  
 Ode ja wend.

Istuffs' sääl akna ees  
 Haljaste olste sees  
 Duna-puu pääl.  
 Ohtu ja homiku  
 Päewa ja ööse ju  
 Kõlaks mu hääl.

J. Kuhlbars.

### 35. Kodu.

Meil aia äärne tanawas,  
 Kui armas oli see!  
 Kus laste heinas põlvine  
 Me lapsed jookšime.

Kus ehani ma mängisin  
 Küll lille, rohuga,  
 Kusst wana taat kae kõrwas mind  
 Tõi tuppä magama.

Küll üle aia tahtsin siis  
 La kombel waadata:  
 „Laps oota,“ kostis ta, „see aeg  
 On kiir küll tulema!“

Aeg tuli. Maa ja meere pääl  
 Silm mõnda seletas —  
 Ei pool nii armas polnud sääl  
 Kui küla tanawas!

L. Koibula.

### 36. Väike karjane.

Ma olen väike karjane,  
 Nii lamma talle sarnane,  
 Kään üksi metsa sees,  
 Hull loomi sööwad ees.

Mis süin mu kõrvad kuulavad,  
 On see, et linnud laulavad  
 Ja vahel arva ka  
 Üks loom süäl ammub ta.

Mu karja frantsike on truu,  
 Ei seisa wait küll tema suu;  
 Kui hunt on neelamas,  
 Ta kobe keelamas.

Ei tea ma, mis igavus,  
 Kui kajab metsa sügavus  
 Ja lahke laulu hääl  
 Mul kõlab keele pääl.

Nii elan väike karjane,  
 Ma lamma talle sarnane,  
 Käin üksi metsa sees,  
 Hulk loomi söövad ees.

M. Sõhberg.

### 37. Gaste karjane.

Mina õnnis lapsuke  
 Seesuke talleke.  
 Oh, mu karjane on hää,  
 Mina paremat ei tea,  
 Mind ta tunneb, armastab,  
 Nime pidi mälestab.

Tema helde hoiu all  
 Veian mina väeti tall  
 Hääd toitu elu aja,  
 Uhtegi mul pole waja.  
 Oma elu hallikast  
 Toodab oma jänund last.



Etš siis õnnis olema,  
 Etš ma pea hõiskama?  
 Pea lõpetab kõik waewa,  
 Siis ta mulle kingib taewa.  
 Sinna, tema sülesse  
 Tään ma õnnis lapsuke.

R. Malm.

### 38. Lained.

Džakene, woolad  
 Mõõda rutuga,  
 Sinu kärmed lained,  
 Ei nad kannata.  
 Wiibimata, kiirest'  
 Tõt'wad edasi,  
 Tagasi ei pööra  
 Mendest ükstege.

Waata kalda äärel  
 Killed õitsewad,  
 Lehed kahisewad,  
 Vinnud laulawad;  
 Aga laine jooksu  
 Pea midagi —  
 Bahutades tõt'wad  
 Nemad edasi.

Kas sa jõudsid näha,  
 Kuhu jõe wees  
 Iga üks neist jäänud?  
 Suure hulga sees  
 Raub lugemata  
 Üksik laineke,  
 Ei ta uial pööra  
 Enam tagasi.

Inimese elu  
 Näit'wad lained mul:  
 Kiirest' läh'wad tunnid,  
 Päewad mööda sul;  
 Tagasi neist kõigist  
 Tule üksi —  
 Kuis neid pruutfid, nenda  
 Hingad wiimati.

A. Koibus.

### 39. Igaksus.

Las' mind minna, las' mind minna  
 Jeesu juurde taewa sinna;  
 Minu hinge iklamine  
 Jeesu külge jääda tinni  
 On nüüd üksnes lõpmata.

Kallis walgus, kallis walgus,  
 Päike, kell on kuldne selgus!  
 Millal saan su juurde tulla,  
 Bagadega rõõmus olla  
 Ja su palge waadata!

Oh kui ilus, oh kui ilus  
 On küll ingli laul ja kiitus!  
 Oksfid mul tuule tiivad,  
 Kes mind lendes läbi wiivad  
 Täna rojel Siionisse.

Kuis mu süda, kuis mu süda  
 Emmast küll võib rõõmustada,  
 Kui ma Saalemisse, sinna  
 Kuldse uulitsate linna  
 Üksford lähen Jeesuga.

Paradiis, Paradiis,  
 Magus wili on su sees!  
 Siin maailma kõrbes käies  
 Ohlame, oh Issand, palwes:  
 Wii meid Paradiisi pea!

#### 40. Kus on see maa?

Kus on see maa, kus on see maa,  
 See taewa isamaa?

See pole siin, see pole siin,  
 See on sääl ülewel,

Kus wagad kõik, kus wagad kõik  
 Sääl Isa pale ees

Tad teeniwad, tad teeniwad  
 Ja kiitust laulawad.

Rahwa suust.

#### 41. Tänu.

Tuhat tänu olgu sulle,  
 Helde Isa taewa sees,  
 Et sa terwist kinksid mulle,  
 Kui ma olin tõbe sees.

Sinu inglid tulid maha  
 Randma mu eest armu hoolt,  
 Ära saatsid haigust, paha  
 Armu käega minu poolt.

Südant see eest ma sull annan,  
 Wõta wastu minu käest,  
 Aita, et ma sind sääl kannan  
 Kunni lahkun ilma wäest!

M. S. E.

## 42. Seeme ja oied.

Kes seemne terast wõiks küll ütelda,  
 Et tema tõuseks ilma elama  
 Ja kasvaks, õitseks jõudsaste  
 Ja kannaks wilja jälle wiimate.  
 Ja siiski taaga lugu nenda on,  
 Et osaks saab tal nii suur õnn.  
 Mu Looja paneb ta ka elama  
 Ja päitse paistele siin kasvama,  
 Et kõik maailm Ta heldust näeks,  
 Tal igal päewal rohket tänu teeks,

Kes ütles sulle meeslane,  
 Et lilled siin nii õitsewad?  
 Kust tulnud on see kallis anne,  
 Mis sul nii näikse maitsewat?  
 See Looja on, kes kõik on teinud,  
 Mis sinu filmad siin on näinud.

## 43. Kooli aeg.

Oh kooli aeg, oh kallis aeg,  
 Kui armas oled mulle sina!  
 Su pääle ikka mõtlen mina  
 Mu kõige elu päitve sees,  
 Nii häädes kui ka kurjades.

Oh kooli aeg, oh kallis aeg,  
 Sind kõige kallimaks ma pean  
 Kõik muudest, seda et seda tean,  
 Et ma siin elu õppust sain  
 Ja Looja armsaks lapses jäin.

Oh kooli aeg, oh kallis aeg,  
 Sa rumaluse lõpetasid  
 Ja häid wiisa õpetasid,  
 Mind tegid meele märkajaks  
 Ja unest üles ärkajaks.

Oh kooli aeg, oh kallis aeg,  
 Mu elu ülem õnne algus,  
 Mu loit ja kallis kuldne walgus,  
 Mind juhataid ja saadad ja  
 Kõik elu aja armuga.

M. S. E.

#### 44. Tagasi mõlemine.

Kui mina alles noor weel olin,  
 Lapse põlves mängisin,

Ei mina teadnud muud kui seda,  
 Mis mina nägin filmaga.

Rõõm teeb lastel laulu hääle,  
 Kaunimaks kui kandle keel.

Ei meie tea, kas me saame,  
 Siin weel kokku tulema.

Meie elu on siin ilmas  
 Nii kui linnul oksa pääl.

Näitab ennast rõõmul fiiski,  
 Süda on täis kurtvastust.

Rahwa laul.

18  
The first part of the  
document is devoted  
to the study of the  
history of the  
country and the  
role of the  
people in the  
development of  
the nation.

The second part of the  
document is devoted  
to the study of the  
present situation of  
the country and the  
role of the  
people in the  
development of  
the nation.

## Piibli salmid.

---

Seesus ütles: Laske need lapsukesed minu juurde tulla ja ärge keelge neid mitte, sest niisuguste pärast on Jumala riik. (Mark. 10, 14.)

Ükski ei pea oma ligimest õpetama, ega ükski oma wenda ja ütlemä: Tunne Issandat, sest nemad peawad mind kõik tundma, nii hästi nende pisukesed kui ka suured. (Geb. 8, 11.)

Mis kasu on inimesel sest, kui tema kõige maailma kasuks oleks, ja omia hingele kahju teeks? Ehk mis lunastamise hinda võib inimene anda oma hinge eest? (Matt. 16, 26.)

Iga koda walmistatakse kellestki; aga see, kes kõik on walmistanud, on Jumal. (Geb. 3, 4.)

Õnsad on need, kes Jumala sõna kuulewad ja seda tallele panewad! (Luuk. 11, 28.)

Issand meie Jumal on ainukene Jumal ja sa pead Jumalat oma Issandat armastama kõigest südamest, kõigest hingest ja kõigest wäest. (Mark. 12, 29.)

Menda on Jumal maailma armastanud, et tema oma ainu sündinud poja on annud, et ükski, kes tema sisse usub, ei pea hukka saama, waid et temal igawene elu peab olema. (Joh. 3, 16.)

Waadake, misugust armastust Isa meile on annud, et meid peab Jumala lasteks hüütama. (1 Joh. 3, 1.)

---

Mina olen A ning D, algmine ja ots, ütleb Issand, kes on ja kes oli ja kes tuleb, see kõige wägewam. (Alm. 1, 8.)

Sa oled ju wanaste maale alust pannud ja taewad on su kätte töö. Nemad lähewad hukka, aga sina jääd seisma ja kõik need saawad wanaks kui kuub; sa wõtad neid muuta nenda kui riiet ja nemad saawad muudetud, aga sina oled seesama ja su aastad ei lõpe mitte ära; su sulaste lapsed saawad elu aset ja nende sugu peab sinu ees kinnitatud saama. (Eaaw. L. 102, 26—29.)

Mina olen kõige wägewam Sumal; käi minu pale ees ja ole täieste waga. (1 Moos. 17, 1.)

Kes kõrwa istutanud, kas see ei peaks kuulma? Kes ilma walmistanud, kas see ei peaks nägema? (Eaaw. L. 94, 9.)

Inimene näeb, mis filmade ees, aga Jehoowa näeb, mis südames. (1 Saam. 16, 7.)

Jehoowa, sa kiufad mind läbi ja tunnend mind ära; sina tead mu magamist ja mu ülestõusmist; sina mõistad mu mõtted kaugel ära. Kui ei ole weel sõnagi mu keele pääl, siis tead sina Jehoowa seda kõik ära! (Eaaw. L. 139, 1.)

Ta ei ole kellegiski meie seas kaugel; tema sees elame, liigume ja oleme meie.

(Apost. Teg. 17, 28.)

Et sa ei tea? Et sa ei ole kuulnud? Igawene Sumal Jehoowa, kes maailma otsad loonud on, ei wäsi ega tüdi ära; tema mõistus on ilma ära arwamata. (Sees. 40, 28.)

Jehoowa, su heldus ulatab taewani ja su tõsidus nii kaugele, kui pilwed lähewad. Sa saadad abi inimestele ja lojustele. (Eaaw. L. 36, 6.)

Jehoowa suur heldus on see, et meie ei ole weel otsa saanud, et tema halastused ära ei ole lõpenud; nad on uued iga homiku ja su trundus on suur. (Seer. Nut. 3, 22.)



Püha, püha, püha on wägede Jehoowa! Kõik maailm on tema auu täis! (Jees. 6, 3.)

Algmises lõi Sumal taewa ja maa.

(1 Moos. 1, 1.)

Ja Sumal waatas kõige pääle, mis ta oli teinud ja waata, see oli wäga häa. (1 Moos. 1, 31.)

Päew ja öö on sinu päralt; sina oled walget ja päikest walmistanud. Sina oled kõik maa rajad säädnud; sui ja talwe, neid oled sina teinud.

(Saaw. L. 74, 16.)

Kõikide filmad ootawad sinu järele ja sina annad neile nende rooga omal ajal; sa teed lahti oma kät ja täidad kõik, mis elab, häa meelega.

(Saaw. L. 145, 15.)

Eks kaks warblast müüda weerengi eest? Ja ei lange üht ainust neist maha ilma teie Isata, aga ka teie juukse karwad kõik on ära loetud.

(Matt. 10, 29.)

Meie teame, et kõik hääks tuleb neile, kes Sumalat armastawad. (Room. 8, 28.)

Kes mõistab kõik effitused ära? Anna mulle andeks ka sala patud! (Saaw. L. 19, 13.)

Igaüks, kes pattu teeb, see teeb ka seda, mis kaisu wastu ja patt see on, mis kaisu wastu on. Lapsukesed, ärge laske endid kedagi effitada.

(1 Joh. 3, 4 ja 7.)

Kes omad üleastumised kinnitab, ei lähe see temale korda, aga kes tunnistab ja maha jätab, selle pääle halastatakse. (Saal. Op. I. 28, 13.)

Ära mõtle mitte mu noore ea pattude ega mu üleastumiste pääle. Mõtle aga minu pääle oma halastuse pärast. (Saaw. L. 25. 7.)

Ustav on see sõna ja vastuvõtmise väärt, et Jeesus Kristus maailma sisse on tulnud patusid õnsaks tegema. (1 Tiim. 1, 15.)

Waata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis kõigele rahwale peab osaks saama, sest teile on tänna Onnistegija sündinud, kes on Kristus see Issand. (Luuk. 2, 10.)

Mina olen hää karjane; hää karjane jätab elu lammaste eest. Mina olen hää karjane ja tunnen omaksid ja olen tuntud omaksitel. (Joh. 10, 11.)

Tulge minu juurde kõik, kes teie waewatud ja koormatud olete ja ma tahan teile hingamist saata. Võtke eneste pääle minu ike ja õppige minust; et mina olen tasane ja südamest alandlik, siis leiate teie hingamist oma hingedele. Sest minu ike on hää ja minu koorm on kerge. (Matt. 11, 28.)

Paluge, siis peab teile antama; otsige, siis peate teie leidma; koputage, siis peab teile lahti tehtama, sest kes palub, see saab; kes otsib, see leiab ja kes koputab, sell tehakse lahti. (Luuk. 11, 9.)

Hüüa mind appi ahastuse päewal, siis tahan ma sind sest wälja kiskuda ja sina pead mind auustama. (Taaw. 2, 15.)

Weereta Jehoowa pääle oma teed ja looda tema pääle, küll tema toimetab kõik hästi.

(Taaw. 2, 37, 5.)

Lootke Jumala pääle igal ajal, oh rahwas! Walage wälja südant tema ette; Jumal on meile warju paigaks. (Taaw. 2, 37, 5.)

Tänage Jehoowat, sest tema on hää ja tema heldus kestab igaweste. (Taaw. 2, 107, 1.)

Tänage ikka kõige asjade eest Jumalat ja Isa, meie Issanda Jeesuse Kristuse nimel. (Ew. 5, 20.)

Rui teie sõõte ehk joote ehk mis teie teete, seda kõik tehke Jumala auuks. (1 Kor. 10, 31.)

Kui ma woodi heidan, siis mõtleu ma su pääle;  
kui ma üles ärtan, siis kõnelen ma sinust.  
(Laaw. L. 63, 7.)

Issand, õpeta mind tegema oma meele pärast,  
sest sa oled mu Jumal, sinu hää waim juhatagu  
mind tasase tee pääl. (Laaw. L. 143, 10.)

Tema on sulle teada annud, oh inimene, mis  
hää on ja mis nõuab Jehoowa su käest muud, kui  
et sa pead tegema, mis kohus on ja heldust armas-  
tama ja ennast, alandama oma Jumala ees.  
(Müü. 6, 8.)

See on Jumala armastus, et meie tema käsu  
sõnad peame ja tema käsu sõnad ei olc mitte raskeid.  
(1 Joh. 5, 3.)

Sina pead oma ligimest armastama kui isennast.  
(Mark. 12, 31.)

Armastus ei tee ligimesele kurja. (Room. 13, 10.)

Olge rõõmsad rõõmsatega ja nutke nutjatega.  
(Room. 12, 15.)

Mu armsad, armastage ühte teist, sest armastus  
on Jumalast ja igauks, kes armastab, see on Jumalast  
sündinud ja tunneb Jumalat. Kes ei armasta, see  
ei tunne Jumalat, sest Jumal on armastus.

(1 Joh. 4, 7.)

Õnsad on armulised, sest nemad peawad armu  
saama. (Matt. 5, 7.)

Maailm läheb hukka oma himmuga, aga kes  
Jumala tahtmist teeb, see jääb igaweste.

(1 Joh. 2, 17.)

Kui meie elame, siis elame meie Issandale,  
sureme meie, siis sureme meie Issandale, sellepärast  
elame ehk sureme meie, siis meie oleme Issanda  
päralt. (Room. 14, 8.)

Isa, ma tahan, et, kus mina olen, ka need  
minu juures on, keda sa mulle oled annud, et

nemad näetvad minu auu, mis sa mulle oled annud. (Joh. 17, 24.)

Sumal tahab ära pühkida kõik wee pisarad nende filmist ja surma ei pea enam olema ega leinamist ega kisendamist ega waewa, sest esinesed asjad on mööda läinud. (Slm. 21, 4.)

Kui mina inimeste ja inglite keeltega räägin, aga mul ei ole armastust, siis oleksin mina wafst, mis kumiseb ja kelluke, mis heliseb. Ja kui ma wõiksin prohwteti wiisil rääkida ja teaksin kõik salajad asjad ja kõik tundmist ja kui mul oleks usku, nenda et ma wõiksin mägesid asemelt ära tõsta, aga mul ei oleks armastust, siis ei oleks minust ühtigi. — Armastus on pika meeleline ja näitab oma heldust üles, armastus ei ole kade, armastus ei tee wallatust ega suurustele. Tema ei näita ennast kurjaste, tema ei otsi oma kasu, tema ei saa wihaseks, tema ei mõtle kurja pääle. Temal ei ole rõõmu ülekohtust, aga tõe pärast on temal teistega rõõm. Tema sallib kõik, tema usub kõik, tema loodab kõik, tema kannatab kõik. — Usk, lootus ja armastus jääwad, aga kõige suurem neist on armastus. (1 Kor. 13.)

Mu hing kiida Jehoowat ja kõik, mis minu sees, tema püha nime! Mu hing kiida Jehoowat ja ära unusta mitte tema häätegemisi ära. Tema on see, kes kõik su ülekohtu andeks annab, kes ära parandab kõik su wigadused, kes su elu lunastab hukatusest, kes sind ehitab heldusega ja halastusega kui krooniga, kes sinu suu täidab hääga, et su iga uueks saab kui kottal. (Eaaw. 2. 103.)

Ma tõstan omad filmad ülesse nende mägede poole, kust mu abi tuleb. Mu abi tuleb Sehoowa käest, kes taewa ja maa teinud. Ei ta lasse su jalga wääratada; ei see tuku, kes sind hoiab. Sehoowa on, kes sind hoiab, Sehoowa on su wari su parema kae poolt, et sind päewa päike ei waewa ega kuu öösel. Sehoowa hoiab sind kõige kurja eest; ta hoiab su hinge. Sehoowa hoiab su wäljaminemist ja su sissetulemist nüüd ja igaweste. (Taaw. L. 121.)

Sehoowa on mu karjane, ei mul pole ühtigi waja.


Moore rohumaade pääle asutab ta mind; ta saadab mind hingamise wee juurde.

Ta jahutab mu hinge, ta saadab mind õiguse jälgedele pääle oma nime pärast.

Ka siis, kui ma käin surma warju orus, ei kardata ma kurja, sest et sina minuga oled; sinu kepp ja su sau, need trööstiwad mind.

Sa walmistad mu ette laua waenlaste nähes; sa wõiad mu pääd õliga; mu karikas on õiete täis.

Häädus ja heldus aga peawad mind taga ajama kõige mu elu aja ja ma jään Sehoowa kotta kauaks ajaks. (Taaw. L. 23.)



**Tartus.**

Schuakenburgi trüff ja kulu.

1881.